

EGLUTÉ

LAPKRITIS-GRUODIS * 2006 * NOVEMBER-DECEMBER VOL 57 NR. 5

EGLUTĖ

LAPKRITIS-GRUODIS * 2006 * NOVEMBER-DECEMBER VOL 57 NR. 5

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Dainelė apie žvaigždutę....1
Sniego malūnas....1

Pasakų senelės pasakos
Kalėdų dvasia....2
Auksinė pasakaitė....4
Pasaka, kuri tapo
kalėdine....5
Kūčių naktį....11
Grigo ratai....12
Jei tavęs nebūtų....18
Pėdos sniege....18

Iš mūsų kūrybos....31

Galvosūkliai...33

Benolio padavimai,
legendos, istorijos
Kalėdos ir jų apeigos....20
Kalėdinė akimirka....25
Nuostabios Kalėdų
šventės....28
Naujieji
metai....20

Pirmame viršelyje: Aro Kazlauskio piešinys. L.A. Šv. Kazimiero Lit. mokykla.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 5 numeriai per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taiso ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published 5 times a year except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$3.00, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to:

Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

**Dainelė apie
Žvaigždutę
Aldona Pušytė**

Spindėki žėrėki,
Žvaigždute šviesi.
Saulužės dukraitė
Tu žemei esi.

Eglutėj pražydai
Lyg žiedas trapus.
Atšiauriosios pūgos
Tavęs neužpūs.

Švieti, šventės džiaugsmą
Visiems nešdama.
Tau aidi gražiausia
Vaikystės daina.

SNIEGO MALŪNAS
Aldona Pušytė

Baltas vėjas girnas suko, -
Malė visą naktį.

Juodas kaukas miltus nešė, -
Visos šarkos matė.

Ir prairo kauko maišas, -
Miltai išbyrėjo.

Šarkos rėkė, šarkos lėkė, -
Skundė kauką vėjui,

Kad išbarstė sniego miltus
Ant žiemkenčių lauko.

Ir pražilo žalios girios,
Ir pražilo kaukas.

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilhoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

Kalėdų dvasia...

Kalėdų rūpestėliai
patys maloniausi: reikia
parašyti kuo
g r a ž e s n i
laiškelį Kalėdų
Seneliui, išsirinkti
kuo dailesnę žaliaskarę
eglaite, išpuošti namus
blizgančiomis girliandomis ir snaigėmis...

Kai tik į namus tėvelis parneša mišku kvepiančią eglutę,
namuose prasideda džiugus šurmulyš – jos puošti susirenka visa
šeima. Bet daugiausiai džiaugsmo patiria vaikai! Kaip smagu, kai
ant šakelės pakabini savo rankomis pagamintą popierinį žibintą ar
šiaudinę saulutę!

Tik pažvelk – lyg kas burtų lazdele būtų mostelėjęs: nubalo
žemelė, pūkuotom snaigių kepuraitėm pasipuošė eglutės, ant langų
pražydo ledo gėlės... Žiema... Su pat pirmąja jos diena užplūsta

šventės nuojauta, visus visus – ir didelius ir mažus – užburia Kalėdų dvasia. Tada širdelę užplūsta džiaugsmas ir begalinis gerumas. Būtinai reikia susitaikyti jei esi su kuo nors susipykęs, ir sugrąžinti viską, ką pasiskolinai. Kalėdų išvakarėse susirenka visa šeima ir valgo Kūčių vakarienę. Tą naktį įvyksta tiek įvairiausių stebuklų!..

Ak kaip nekantriai spurda širdelė belaukiant Kalėdų Senelio! Jei buvai gerutis, jei parašei Seneliui gražų gražų laiškėlį, o gal mintimis su juo gražiai pasikalbėjai, Senelis Tave tikrai aplankys!

O į Tavo širdelę ar jau nusileido Kalėdų dvasia? Tebus Tau šventės gražios, linksmos, pilnos džiugių netikėtumų!

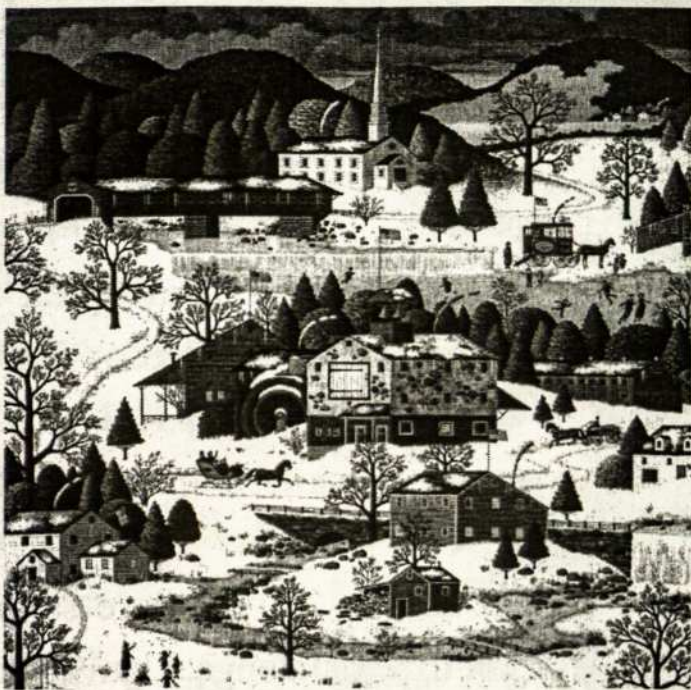

AUKSINĖ PASAKAITĖ

ALDONA PUŠYTĖ

Gintarinėj šaly,
Gintarinėj pily,
Užu kopų auksinių,
Pajūry pamary,
Kur sudūžta į krantą
Bangelė greita,
Auksaplaukė mergaitė
Miega ten užburta.
Koks drąsuolis išplauks
Į audrotas marias
Baltaburiu laivu ?

Kas burtazodį ras
Po sniegu, po ledu,
Po paparčio šaka,
Auksaplaukė mergele
Kas iš sapno prikels?
O už lango pūga.
O ant stalo knyga,-
Pasakaitės auksinės
Staigi pabaiga.

PaSaKa, KuRi tapo Kalėdine

ANTANAS RAMONAS

Aš gyvenau šalyje, kurioje nėra Kalėdų... Toje šalyje buvo visko: ir ežerų, ir upių, ir girių, ir paukščių, ir kačių, bet Kalėdų nebuvo. Šalyje, kurioje nėra Kalėdų, nėra gera ir gyventi. Bet ką padarysi, mielas žmogau, kad turi gyventi tokioj nelinksmoj šaly. Juk ir joje kas nors turi gyventi.

Kartą parėjau namo, pakūriau židini, atsisėdau į fotelį, kurio visos spyruoklės ir viena koja lūžusi, prisikimšau pypkę ir pradėjau žiūrėti pro langą į gatvę, kurioje niekas nelaukė Kalėdų. Ten, už lango, vienas paskui kitą geso žiburiai, mat toje šalyje, kurioje aš gyvenau, žmonės anksti eidavo miegoti ir kuo ilgiau stengdavosi neprabusti. Nes ką veikti šalyje, kurioje nėra Kalėdų? Taigi

Pakūriau

- uždegiau.

Pasivaideno

- pasirodė tai ko nėra, arba negali būti.

Subrazdėjo

- Sujudo.

Indauja

- Baldas kuriame laikomi indai.

Užsnūdęs

- trumpam užmigęs.

Matai, kad pasakose būna daug visokių gražių senoviškų ir nevisai suprantamų žodžių. Bet nenusimink - Genelė tau paaiškins.

geso žiburiai, pilkėjo dangus, ir iš jo ėmė kristi dideliais dideliais kąsniais žydras žydras sniegas. Sniegas krito krito, oras darėsi vis grynesnis ir grynesnis, ir aš išgirdau - iš pradžių maniau, pasivaideno - kažkas tyliai tyliai, žydrai žydrai šnibžda: Kalėdos, Kalėdos, Kalėdos... Ne iškart supratau, kad tai snaigės.

Pasidarė šalta ir aš uždariau langą. Ugnis, kuri kaip tu žinai, labai nemėgsta šalčio, linksmiau subrazdėjo židinyje, ir

jos atšvaitai krito ant sienos, fotelio ir stalo.

Tada užuodžiau: kvepia. Labai labai pažįstamai. Dar iš tų laikų, kai buvau vaikas. Ir staiga supratau - kvepia maža eglutė.

Kažkas sublizgėjo ant mano stalo. Pasirodo, apsirikau. Kvepėjo ne eglutė, bet eglės šakelė, kuri buvo pamerkta patamsėjusio sidabro vazoje. Aš niekada neturėjau sidabrinės vazos ir niekada toje nemerkiau eglės šakelės. Atsidusau, paėmiau iš indaujos vieną raudoną, vieną geltoną obuolį. Pakabinau ant jos. Nežinau, kodėl taip padariau. Sakau netiesą. Taip padariau todėl, kad toje miegalių šalyje, kurioje nėra Kalėdų, aš naktimis dažnai negalėdavau užmigti ir prisigalvodavau visokių žaidimų.

- Dar reikėtų pakabinti du graikiškus riešutus, suvyniotus į auksinį popieriuką, - staiga išgirdau labai ploną, cypsintį balselį.

- Būtinai, - atsakiau, - tik reikia tuos turėti.

- Tai labai prašom, - vėl išgirdau tą patį balselį ir tik tada pasižiūrėjau, kas čia kalba.

Mielas mano
bičiuli, juk žinai,
kuo labiau žmogus
auga, tuo jis darosi
nepastabesnis. O
kai visai suauga, tai
visai nepastabus
pasidaro. O ką jau
bekalbėti apie
miegalių šalį,
kurioje nėra
Kalėdų?

Tai kalbėjo
maža ruda pelytė.

Labai tvarkinga ir labai švari. Su ta mes kartu
vakarieniaudavome. Bet niekada nesu girdėjęs, kad ji kalbėtų.

Pelytė pradingo urvelyje. Grįžo po mažos mažos minutėlės,
nešina dviem didžiuliais tarsi futbolo kamuoliai, graikiškais
riešutais, ir žibėjo tie riešutai židinio liepsnos atšvaituose lyg
sidabriniai. Mat buvo apvynioti sidabrinio popieriumi. Pakabiniau
ir juos ant šakelės. Dabar ji atrodė labai graži. Gražesnė ir būti
negali. Tada atsiminiau, kad dar turiu ir žvakutės galelį, kuriuo
vaškuodavau siūlus, kai norėdavau susiūti amžinai plyštančius
batus... Mat toje šaly, kurioje visi snaudžia ir nėra Kalėdų, labai
greitai plyšta batai. O batsiuovys, vos tik paima ylą į rankas, žiūrėk,
jau ir užsnūdęs. Tad ką darysi - turi batus taisyti pats.

- Atsiprašau... - nežinojau, koks pelytės vardas.

- Prašom vadinti mane panele Mice, - iškart suprato pelytė.

- Panele Mice, aš nežinojau, kad jūs mokate kalbėti.

- Negi jūs nežinote, - nusistebėjo panelė Micė, - kad Kalėdų
naktį visi gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir kai kurie žmonės gali

kalbėti, o be to, prašyčiau niekada nevartoti negražių žodžių, kai jums prakiūra kairysis arba dešinysis batas, Jūs jau toks didelis ir kalbėti negražiai, o tuo labiau damoms girdint, labai negražu.

Aš paraudau, o ypač paraudo mano ausys. Žinoma, aš atsiprašiau panelės Micės ir pažadėjau niekada taip nebekalbėti.

Mes uždengėme stalą balta staltiese. Turėjau džiuvėsių ir du arbatos puodelius mėlynais krašteliais. Tiesa, vieno puodelio vienas mėlynas kraštelis buvo įskilęs.

- Gal išgertumėte karštos arbatos, - arbatinukas židinyje jau seniai šnypštė.

- Dėkui, - tarė panelė Micė.

Aš paėmiau arbatinuką ir atsiprašiau, kad priverčiau ilgai laukti.

- Kokie niekai, - suburblena arbatinukas. – Rūstauti dėl tokių niekų tokį vakarą. Prašom gerti. Labai skani arbata. Iš pačių žaliausių, iš pačių kvapniausių mėtų lapelių. O kad kvepėtų medumi ir vasaros pieva, įbėriau čiobrelių. O, kad būtų geltona įdėjau tris liepos žiedlapius. Tad į sveikatą!

Vos tik susėdom su panele Mice gerti arbatos ir valgyti džiuvėsių, šoktelėjo virš durų nušveistas varinis skambaliukas.

- Dzin! - tarė jis. - Už durų svečias. Paskubėkit įleisti. Svečias iš toli. Niekaip negalėjau prisiminti, kad kada nors būčiau šveitęs durų skambutį ir, eidamas atidaryti durų, labai jo atsiprašiau.

- Dzin dzin, - atsakė jis. - Kokie niekai! Tokį vakarą! Bet

šiai jau būtų labai gerai jei jūs nors kartais mane prisimintumėt.

Aš ėjau prie durų ir sukau galvą, kas čia galėtų būti. Tikriausiai kaimynė, kuri atėjo pasiskusti, kad malkos mano židinyje per garsiai spragsi ir trukdo jai miegoti.

Bet tai buvo ne kaimynė. Už durų stovėjo senas senas seneliukas. Jo barzda buvo sidabrinė, iki juostos, su deimantinėmis žvaigždutėmis. Vilkėjo didžiuliais iki pat žemės kailiniais, apkritusiais žydromis snaigėmis.

Jau minėjau, kad tą vakarą dideliais dideliais kąsniais krito žydras sniegas.

Aš mandagiai pasisveikinau ir labai nustebęs pasakiau:

- Atleiskite, bet aš jūsų nepažįstu.

Senas senas seneliukas nė kiek nenustebo. Jis žengė pro duris, pastatė ant grindų didelį maišą, kurio aš, žinoma, nepastebėjau, perbraukė ranka per žilą barzdą, ir deimančiukai joje taip sublizgėjo, kad nušvito visas kambarys.

- Mano vardas, - tarė jis, - Kalėdų Senelis.

Aš irgi prisistačiau. Mes mandagiai linktelėjom vienas kitam. O panelė Micė, kuri jau buvo nusiplovusi rankas ir sėdėjo prie stalo (ji buvo nekantri ir smalsi kaip ir visos moterys, o ypač panelės), paklausė:

- O ką jūs, Kalėdų Seneli, atnešėt mums dovanų?

Net paraudau. Kartais panelės būna ypač netaktiškos. Bet

taip pat žinojau, kad tikri vyrai, ypač dideli vyrai, turi to nepastebėti. Tad aš ir nepastebėjau, o senas senas seneliukas, vardu Kalėdų Senelis, tarė:

- Atnešiau jums mielieji Kalėdas ir kalėdinių dovanėlių, - ir ėmė traukti iš maišo.

O ką jis atnešė gali pamatyti Kalėdų rytą po eglute, jei gerai pasižiūrėsi.

Tuo metu, kai Senelis traukė dovanas visame mieste suskambo varpai. Ir skambėjo jie violetiškai, ir skambėjo jie raudonai, ir skambėjo jie geltonai. O iš tikrųjų jų gaudesys, kaip tvirtina išmanantys žmonės ir neišmanantys poetai, buvo varinis.

Nuo tada ir toje šalyje, kur aš gyvenu, žmonės švenčia Kalėdas. Ir nuo tada žmonės ten mažiau miega. Ir nuo tada batsiuvys paėmęs ylą į rankas, nebeužsnūsta. Ir nuo tada ši pasaka tapo kalėdine.

SURASK 20 SKIRTUMŲ

Kūčių Naktį

JONAS STRIELKŪNAS

Kūčių naktį spraga
Žvakė uždegta.
Gyvulėliai šneka
Tamsiame tvarte.

Virš tamsių sodybų,
Virš tylių namų
Štai žvaigždė sužibo
Dangišku džiaugsmu.

Prasivėrė dangūs
Virš aukštų šilų.
Sėdi žmonės brangūs
Prie baltų stalų.

Nuo pečių nukrito
Bėdos ir vargai.
Suskambės greit ryto
Šventiniai varpai.

Grigo ratai

Jurgis Jankus

Buvo Kūčių diena.
Snigo. Vėjas suko sniegą
kaip gerus miltus, iš kurių
visų vaikų mamos
Kūčioms pyragus kepė.

Saulės nebuvo
matyti. Turėjo būti jau
nebetoli vakaras, kadangi
lauke ėjo tamsyn. Jau visi buvo susirinkę į namus, ir visuose
apylinkės keliuose tik vienut vienas keleivis tebuvo matyti.

Ėjo jis sunkiai. Priekin susilenkęs brido per sniegą. O to
sniego ant kelio darėsi vis daugiau ir daugiau. Ir vėjas darėsi vis
aštresnis.

Vienu metu keleivis pajuto užuovėją ir sustojo. Priešais buvo
bažnyčia. Šalia bažnyčios - didelis apsnigtas sodas. Sode gražus
namas su dideliais, smagiai apsviestais langais.

Keleivis pasuko per sodą ir pasibeldė į namo duris. Išėjo
moteris. Išėjusi greitai permetė akimis keleivį nuo galvos iki kojų.

- Ko čia dabar pro tas duris!.. Eik aplinkui, - pasakė, užtrenkė
duris ir nubėgo.

Keleivis apsuko namą. Namo gale rado kitas duris. O prie
durų stovėjo ta pati moteris, rankoje atkišusi duonos riekę ir sūrio
gabalą.

- Še, pasimelsk už sielas, skaistykloje kenčiančias.

Keleivis nusišypsojo.

- Kad aš ne elgeta, - pasakė. - Aš norėjau pamatyti kleboną.

Moteris dar sykį apžiūrėjo nuo galvos iki kojų ir - įleido. Atėjo klebonas. Jis buvo aukštas, truputėlį žilstelėjęs.

- Tai ką, mano mielas, pasakysi? - paklausė.

- Norėjau didelės malonės prašyti - pasakė keleivis nusilenkdamas.

- Tai sakyk, sakyk.

- Pavargau, klebone. Kojų nebepanešu, o namai dar toli...

- Tai nakvynės nori?

- Ne, ne nakvynės. Norėjau paprašyti, gal klebonas galėtų kokį galiuką pavėžinti.

- Ne, aš tai jau ne, - greitai atsakė klebonas. - O berniukas irgi pavargęs. Rytoj reikės anksti keltis į bažnyčią. Pažiūrėk, žmogeli, kur nors pas ūkininką.

Keleivis pažiūrėjo klebonui į akis ir išėjo. O klebonas pasiliko ir galvoja, kad to žmogaus akys kažin kur matytos. Žmogus atrodo nejaunas, o akys kaip kūdikio. Ir taip matytos... Jis ir šeimnininkės paklausė, ar ta nemačiusi kada.

- Iš akių lyg ir būtų kur matytas, - pasakė.

Keleivis vėl išėjo į vėją. Buvo šalta ir tebesnigo. Paėjo, paėjo ir pasuko į didelio, gražaus ūkio kiemą. Pro ūkininko durisėjo kvapas barščių su džiovintais baravykais, keptos žuvies, šutintų kopūstų, obuolių ir ką tik iš krosnies ištraukto pyrago.

Keleivis užėjo prašyti, kad pavėžintų.

- Žmogau, kur dabar! Pačiose Kūčiose ir dar tokią naktį. Jeigu nori, sėsk, kartu pavalgysim, o rytoj gal kas į bažnyčią iš

jūsų kaimo atvažiuos.

Bet keleivis nenorėjo nei nakvoti, nei valgyti. Jis vėl išėjo į kelią. Taip jis perėjo visą kaimą. Visur žmonės buvo smagūs, laukė Kūčių. Visi dėjo ant stalo plotkeles, visi laukė Kristaus Kūdikėlio užgimstant. Niekas nenorėjo tokį vakarą pajudėti iš namų dėl kažkokio nepažįstamo žmogaus.

Tik vienas dalykas buvo keistas. Kai tik keleivis išeidavo

iš namų, tuoj visi vienas į kitą pasižiūrėdavo ir kiekvienas sakydavo, kad tas žmogus lyg kažin kur matytas. Ypač akys...

Taip keleivis pasiekė kaimo galą ir pamatė mažą trobelę.

Pasibeldė.

- Prašom, - iš vidaus atsiliepė balsas.

Durys buvo neužrakintos. Trobelėje buvo vienas žmogelis. Ne toks dar senas, kaip suvargęs, sunykęs, drabužiai susinešioję.

Žmogelis buvo pasiruošęs Kūčioms. Stalas apklotas šienų, užtiestas balta staltiese ir vidury padėta paplotėlė.

- Pavaišinti neturiu kuo, - tarė žmogus. - Nors paplotėlę perlaušim. Šiandien juk Kūčios. Prašom sėsti už stalo.

Keleivis nesėdo. Jis tik prašė, kad žmogus, kurio vardas buvo Grigas, jį pavėžintų per mišką.

Grigas pakrapštė pakaušį, pažiūrėjo pro langą į kiemą.

- Kad daug sniego. Kažin, ar kumeliukė ratus patrauks...

- Kodėl ratus? Galime rogėmis, - pasakė keleivis.

Keleivis įdėmiai pasižiūrėjo į Grigą. Tas paėmė nuo stalo plotkelę, perlaužė. Pusę pats suvalgė, o kitą pusę padavė keleiviui.

Keleivis plotkelės gabaliuką
įsidėjo į burną, paskui
pažiūrėjo pro langą.

- Tai reikės man eiti
pėsčiom...

- Ne, taip eiti negali,
- visiškai rimtai pasakė
Grigas. - Aš galvoju, kad
per mišką kelias turėtų būti
n e u ž p u s t y t a s .
Pravažiuosim. Tik nežinau,
kaip bus per pelkes...

Ir Grigas keleiviui daugiau kalbėti neleido. Suieškojo
kailinius, antklodę, kad sėdėti nebūtų šalta, pasikinkė, ir abu
išvažiavo.

Pavažiavo, pavažiavo, ir staiga Grigas pasižiūrėjo žemyn.

- Tik tu žiūrėk! Sniego tiek, o ratai bėga kaip vasarą. Nė
kiek nesivelia, neklimpsta.

Keleivis nusišypsojo.

- Juntu, kad lengvai bėga. Gal todėl, kad Kūčios, - tarė jis
Grigui.

- Gal ir todėl. Jeigu taip bus, tai kaipmat nulėksim, - ir
Grigas paragino kumeliukę, kad sparčiau bėgtų.

Nustoję snigti. Vėjas paėmė didelę šluotą, nušlavė nuo
dangaus visus debesis ir nuėjo Kūčių valgyti. Angeliukai uždegė
žvaigždes. Kumeliukė bėgo, bėgo, kol pradėjo klimpti.

- Pelkė, - pasakė Grigas. - Dar neužšalusi.

- Grįžk atgal. Pailsėjau. Kelią pabaigsiu pėsčias, - ragino
keleivis.

- Išvažiuosim! Čia tik trumpas galiukas toks...

Bet kumeliukė tik šmukšt gilyn į purvą. Vežimėlis smukt

ligi ašių. Kumeliukė traukia, traukia, o vežimėlis nė iš vietos.

- Tamsta sėdėk. Aš pastumsiu, - pasakė Grigas. Iššoko ir pradėjo stumti. Paskui ėmė kartu su kumeliuke traukti. Patraukė, paridino kelis žingsnius, bet vežimėlis vėl smukt ligi pusės šonų. Kumelaitė įsmukusi ligi pilvo.

- Tamsta palauk čia, - sugalvojo Grigas. - Aš bėgsiu į kaimą ir paprašysiu pagalbos.

- Kad aš jau buvau. Visi užimti. Kūčias valgo.

- Bet aš nebuvo, - greitai pasakė Grigas, išsikapstė iš pelkės ir pasileido į kaimą.

Visose kaimo trobose buvo šviesu. Visi sėdėjo apie stalus, valgė Kūčias ir giedojo giesmes. Grigas visas trobas apibėgo, bet niekas nenorėjo jam padėti.

- Kaip dabar mes eisim? Tokia didelė šventė. Grigas sugrižo vienas ir nusiminęs. Prabėgdamas pro savo namus, pasiėmė ilgą kartį. Gal galės vežimėlį kaip nors iškelti...

Vežimėlis buvo įgrimzdęs labai giliai. Kumeliukė mynė mynė kojomis, bet tai nieko nepadėjo. Keleivis ramiai snaudė, smakrą ant krūtinės nuleidęs. Jo veidas buvo baltas ir šviesus. Grigas nenoromis jį pažadino.

- Atsiprašau, Tamsta. Niekas nenori padėti. Gal sėsk raitas, kumelaitė per pelkę kaip nors nuklamos. O vežimą aš jau kaip nors išstumsiu, kad per naktį neišaltų.

Keleivis pakėlė galvą, pasižiūrėjo savo šviesiomis akimis į Grigą ir tarė:

- Kodėl sakai, kad niekas nenori padėti. O štai čia du atjoja...

Grigas atsisuko ir pamatė du raitelius.

- Įklimpome, - paaiškino.

Vyrai nušoko nuo arklių, apžiūrėjo vežimėlį ir paskui nuvedė savo arklius į priekį ir prikinkė prie Grigo kumelaitės visus į eilę vienas po kito.

- Sėsk ant viduriniojo ir paragintų. O mudu pastumsim - tarė vyrai Grigui. Grigas užšoko, paragino, ir vežimėlis tuoj ėmė judėti. Arkliai iš pradžios ėjo žingine, paskui ėmė bėgti risčia, dar už kelių akimirksnių pasileido šuoliu.

Grigas apsidairė, žiūri kad arkliai kojomis žemės nesiekia! Vėjas tik švilpia pro ausis. Ir vežimėlis jau skrenda! Apačioj visas kaimas ir bažnyčia.

Žmonės kepures nusiėmę žiūri aukštyn. Kiti net rankas susidėję klūpo. Sode klebonas rankas iškėlęs į dangų.

Grigas žvilgtelėjo į keleivį. Žvilgtelėjo ir pats rankas sudėjo iš nuostabos. Vežimėlyje sėdėjo nebe pavargęs keleivis, bet pats Kūdikėlis Jėzus. Jis laimino kaimą ir miestelį, ir žmones, kurie visais keliais ir takeliais skubėjo į Bernelių Mišias.

Žmonės pažino Grigą ten aukštai šalia Kūdikėlio Jėzaus. Visi galvas užvertę žiūrėjo į viršų, tik negalėjo suprasti, kam Kūdikėlis tokį prastą palydovą pasirinko - visų pajuoktą, niekam nevertą Grigą.

Dar ir dabar kiekvieną giedrą naktį Grigo Ratai (vadinami Grįžulo Ratų žvaigždynu) tebešviečia iš dangaus, paklydusiam keleiviui kelią rodo. Žmonės seniai užmiršo kaip tie ratai danguje atsirado. Bet retas yra, kuris negali Grigo Ratų parodyti.

Jei tavęs nebūtų

ALMA KAROSATĖ

Kaip aš tau, žiemužė,
Tos pusnies pavydžiu!

Jei tavęs nebūtų, tai nebūtų slidžių.
Ir nebūtų rogių su gūnia dryžuota.
Kas gi šitaip tyliai į miškus važiuotų?
Ir nebūtų malkų didžiojo kirtimo.
Ir nebūtų snaigių baltojo kritimo.

Ir tikrai nebūtų vieno šilto daikto –
Zuikinės kepurės niekam neprireiktų.

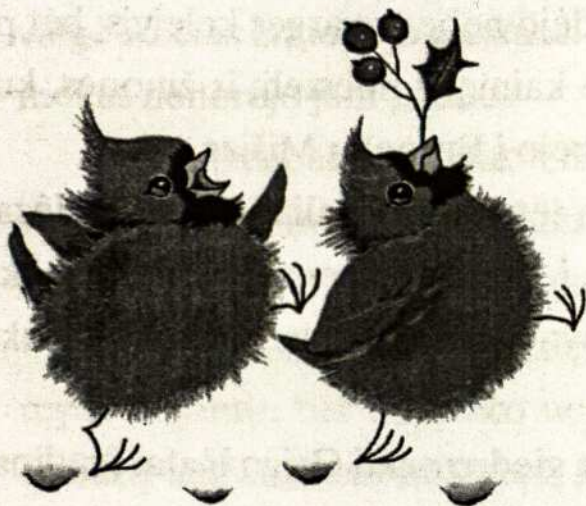
Pėdos sniege

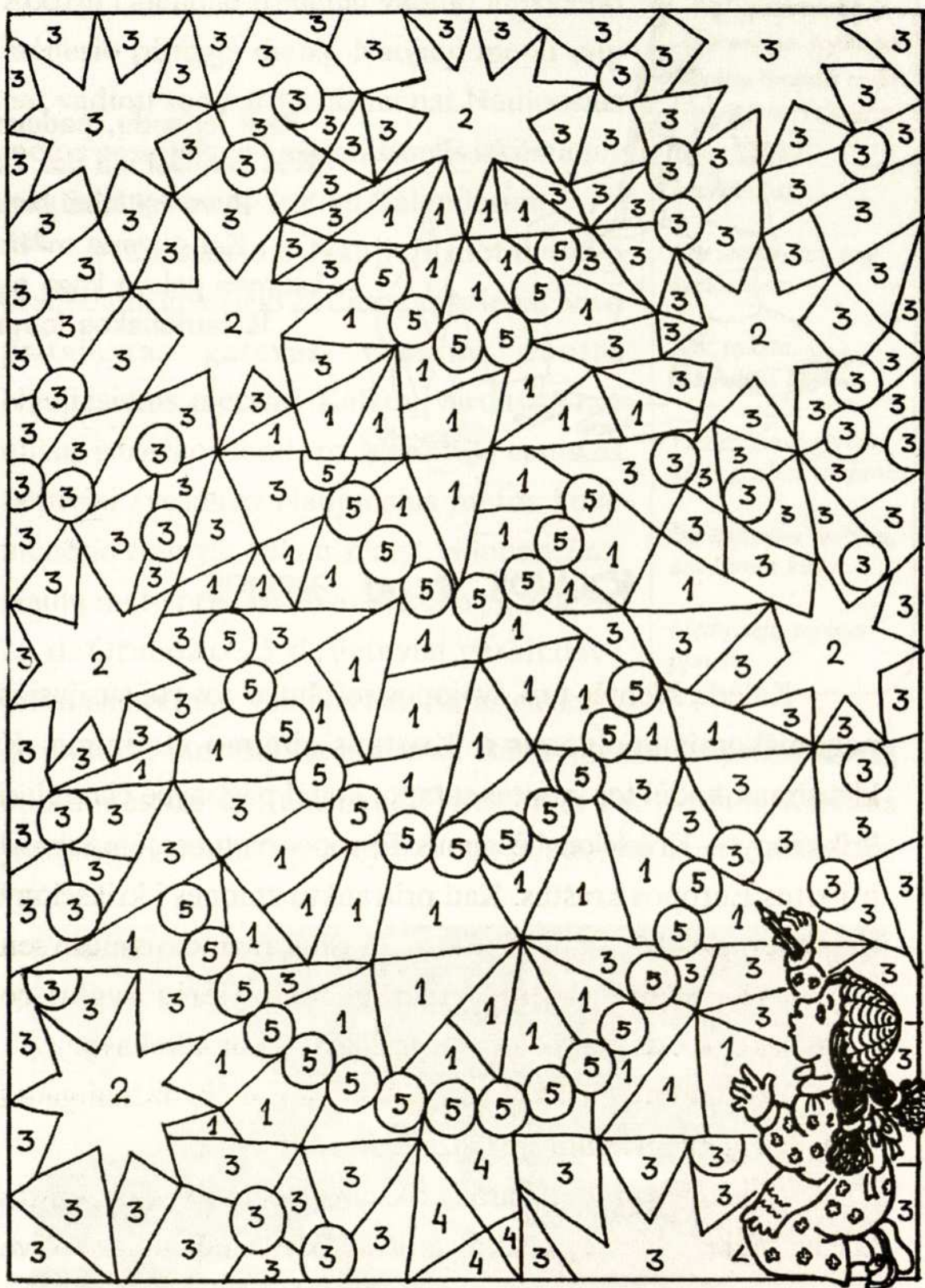
ALMA KAROSATĖ

Stebis po nakties urėdas:
Kaip išrašė sniegą pėdos...
Čia laputės, čia zuikelio.
Jis nepripažįsta kelio...
Čia gausi šernų šeimyna
Nuosavą takelį mina.

O žiemužė registruoja,
Kas ir kur iškėlė koją.

Vasarą juk nežymu,
Kas kaip traukia iš namų...
O žinot taip įdomu!..

Nuspalvinkite langelius, pažymėtus: 1 - žalia, 2 - oranžine, 3 - šviesia mėlyna, 4 - ruda, 5 - geltona spalvomis.

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai seniai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pyne
Iš tautosakos lobyno.

Kalėdos ir jų apeigos

Kalėdų šventės turi dvejopos reikšmės: jos yra susijusios su pagoniškomis apeigomis ir Kristaus gimimo atminimu. Kyla klausimas, kodėl tos šventės sutapo, kodėl pagonybė čia siejasi su krikščionybe. Krikščionybė, gimusi Europos pietuose, ėmė skverbtis ir į kitus Europos kraštus. Kad pritrauktų žmones į krikščionybę, misionieriai, keliaudami po įvairius kraštus, ragindavo mesti senąją tikybą ir priimti naująją. Tačiau misionierių žygiai retai tepasisekdavo: dažnai jie gyvi negriždavo iš kur atkeliavę.

Tas pat buvo ir Lietuvoje. Misionieriai čia dažnai gaudavo galą, nes lietuviai nenorėjo išsižadėti savo tikybos.

Tada buvo pradėti karai: krikščionybė imta platinti kardu! Ir kardas nieko negelbėjo. Tik Vytautas Didysis ir Jogaila savo valia, pusiau geruoju, pusiau piktuojų pakrikštijo lietuvius. Tačiau ir krikštyti lietuviai laikėsi savo stabmeldystes ir kartu tarnavo dviem dievams – senovės pagoniškajam ir naujam krikščioniškajam. Tuo būdu painiojosi ir dvejopos apeigos - pagoniškos ir krikščioniškos.

Pats Kalėdų vardas - yra romėniškas. Žodžiu calendae romėnai vadino kiekvieno mėnesio pirmąją dieną. Naujieji metai taip pat vadinti tuo vardu. Romėnai Naujuosius metus pasitikdavo nepaprastomis iškilmėmis ir tą šventę vadino festum Calendarum.

Viduramžiais Naujieji metai buvo pradedami gruodžio 24 dieną, tai dienai buvo pritaikytas gatavas, romėnų duotas Naujiesiems metams Kalėdų vardas. Anot mūsų istoriko Teodoro Narbuto, senovės lietuviai švėsdavo Naujuosius metus kovo mėnesio viduryje, vėliau, matyt, viduramžiais, Naujų metų pradžia buvo nukelta į gruodžio 25 d. Gruodžio 25 d. lietuviai garbindavę dievą Okapirmą. Vaidilos tam tikras giesmes giedodavę, burtininkai burdavę. Būdavo įvairių apeigų, kurių atminimas iki šiol neišliko. Tvirtinama, kad per tas Kalėdas įvykdavo visuotinis apsivalymas nuo nuodėmių, buvo ruošiamasi

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

PATARLĖS IR PRIEŽODŽIAI

*Pilvą moliu
nepridrepsi.*

*Kur sielai gera, ten
kūnas dera.*

*Kas pyksta,
tam ragai dygsta..*

*Vienas gerai gyvena,
kitas gražiai mojuoja.*

*Iki dangaus aukštai,
ant žemės kietai.*

*Medų sėji, pipirus
pjausi.*

naujam, doresniam gyvenimui, susitaikoma su priešais. Su ta švente buvo siejami sveikinimai, puotos, viešnagės.

Prieš Kalėdų šventes lietuviai turėję paprotį aukoti žemės derliaus aukas dievams. Skobniai būdavę prikraunami įvairių javų grūdų. Tie grūdai būdavę išvirti ir saldžiu midumi užpilti.

Iš tų senovės apeigų yra išlikusių dainų, mininčių Kalėdas.

Iki 1775 metų Kalėdoms švęsti buvo skiriamos keturios dienos. Vėliau tas skaičius sumažėjo iki trijų dienų; dabar mes tik dvi Kalėdų dienas tešvenčiame. Kunigams popiežius Aleksandras II Kalėdų dieną (XII.25) leido laikyti trejas mišias. Vienos mišių (Bernelių mišios) laikomos vidunaktį, kadangi išganytojas tuo metu gimė. Antrosios mišios laikomos auštant, trečiosios - dieną.

Su Kalėdų šventėmis yra jungiamos plotkelių apeigos. Plotkelių kilmė yra šitokia. Pirmaisiais krikščionybės amžiais tikintieji, ateidami į bažnyčią, atsinešdavo duonos auką. Bažnyčia imdavo tos duonos tik tiek, kiek jos reikėjo konsekracijai. Kitą duoną kunigai laimindavo, šventindavo ir dalindavo žmonėms parsinešti į namus brolybės Kristuje ženklan. Vėliau tas paprotys virto plotkelių papročiu.

Prieš Kalėdas yra švenčiamos Kūčios. Jos taip pat yra pirmųjų krikščionybės amžių palikimas. Tada po mišių rinkdavosi draugėn visi: turtingieji, beturčiai, ponai ir muzikai ir bendrai džiaugėsi Kristaus gimimo švente.

Vėliau tasai paprotys virto šeimyniniu: vėliau tik viena šeimyna - tėvai, vaikai ir tarnai - susėsdavo drauge prie vieno stalo Kūčių valgyti. Tos Kūčios yra dabar visiems žinomos. Jos paprastai valgomos ant šieno - ant šieno, tvartelyje, gimė Kristus. Dar vėlesnis paprotys vaikams davė Kalėdų eglutę, kuri dabar plačiai yra išplitusi Lietuvoje. Tas paprotys yra atsiradęs Vokietijoje ir iš ten, regis, per Lenkiją bus atkeliavęs į Lietuvą.

Kalėdų šventės yra džiaugsmo šventės. Jas lydi įvairios pramogos ir papročiai.

„Žvaigždutė“, 1994 m.

*Prasmingai leiskime laiką,
nežarstykite jo klaidoms, pykčiui,
smulkmenoms. Šviesos ir džiaugsmo
Naujaisiais metais!*

Naujieji metai viena svarbiausių daugelio pasaulio tautų šventė, kuri prasideda sausio 1 dieną. Tačiau senovėje Naujieji metai buvo pradedami įvairiu laiku:

Anglijoje XII. 25, vėliau kovo 25d.,

Prancūzijoje - su Velykomis,

Vokietijoje - rudenį,

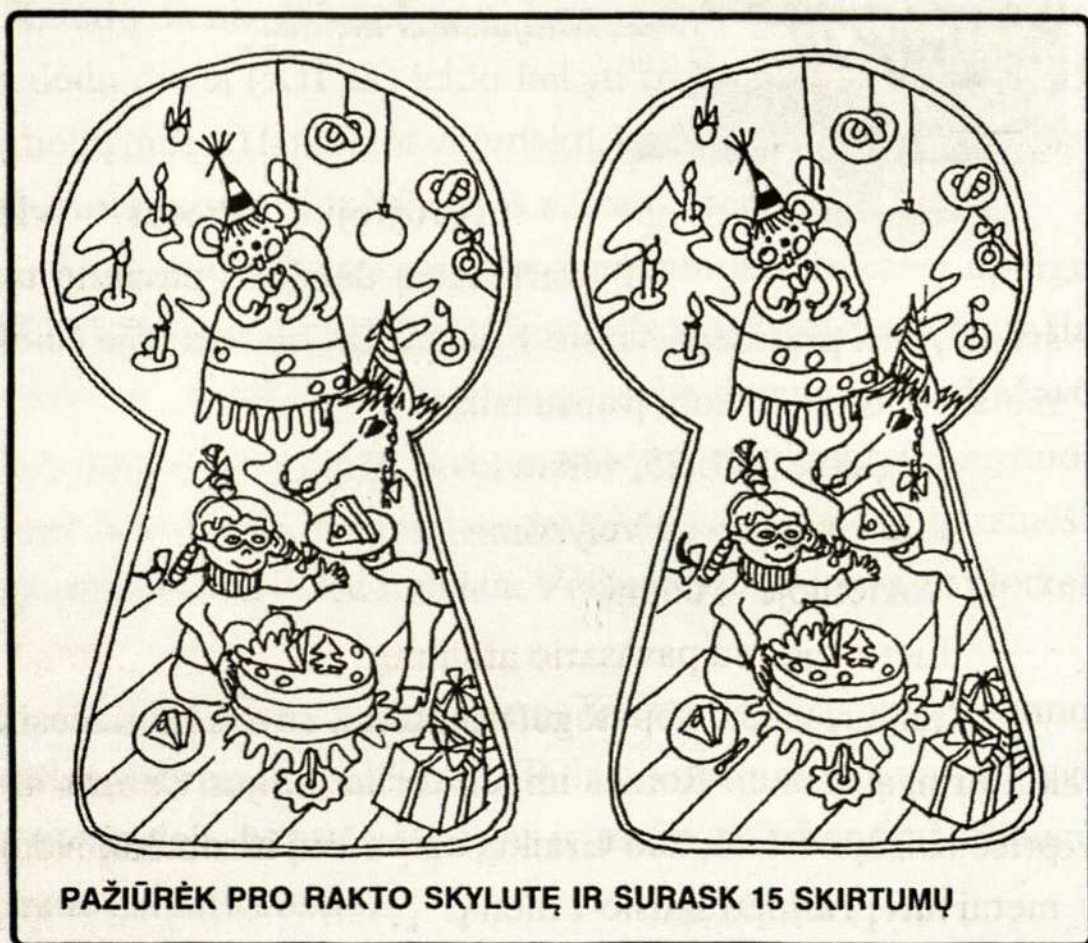
Lietuvoje - su pavasario atėjimu.

Tai buvo labai nepatogu, nes Roma buvo užkariavusi visą kultūringą pasaulį. Romos imperatorius Julijus Cezaris 43 m. prieš Kristų nustatė, kad Graikų, egiptiečių ir romėnų Naujieji metai turi prasidėti sausio 1 dieną.

Kalėdos - taip pat ir saulės grįžimo šventė. Vis trumpėjančios dienos gruodžio 19 - staiga sustoja ir daugiau nebetrumpėja (gal diena mato, ar užtenka jau jai trumpėti?). Naktis tada trunka 7 val. ir keliolika minučių. Gruodžio 23-iają dienos vėl pradeda ilgėti. Iš pradžių po vieną minutę, o paskui vakarai tampa vis šviesesni ir šviesesni - saulelė grįžta.

Ar žinai, kad prie Kūčių stalo galima sėsti tik švariems, o išsimaudyti reikia spėti dar prieš saulei nusileidžiant; tikėta, kad sutemoje išpylus vandenį gali aplieti susirinkusias vėles.

Palangoje, Birutės kalne, rastas senas astronominis kalendorius. Jo amžius - daugiau nei 800 metų. Kalendorių sudaro akmeniniai stulpeliai, dviem ratais įkasti pusmėnulio formos šlaito keteroje. Kai saulė leidžiasi į jūrą, kiekvieną dieną šešėliai išsidėsto vis kitaip ir pasikartoja tik kas 122 metus. Pagal šešėlių judėjimą atsekamos kalendorinės šventės. Tai rodo, kad mūsų protėviai savo gyvenimą rikiavo pagal laiką.

Kalėdinė akimirka

Rūta Kleva Vidžiūnienė

- Nėra Kalėdų
Senelio, dėde. Jūs man visi
meluojat. Ir mama ir tu dėde! –
Vaiko balsas užspringo ir jo
mažu veideliu nesulaikomai
tekėjo ašaros. Pirmosios
gilaus nusivylimo ašaros.

O aš stovėjau
bejėgis ir nežinojau nuo ko
pradėti jį raminti. Per
mažas dar buvo Kęstukas, kad išaiškinčiau jam komplikuo tą tėtės
istoriją, per mažas ir per trapus...

...Kęstukas nesiliovė:

- O tu ar kada matei Kalėdų Senelį, dėde, kad man apie jį
pasakoji, ar matei?

- Ne, Kęstuk, nemačiau, bet aš tikiu, kad jis yra.

- Man sakė, kad jo nėra, tai tu atveži man dovanas, o gal
mama, bet Kalėdų Senelio nėra, visi vaikai iš manęs juokiasi.

- Aš tikiu, kad jis yra.

Kaip labai šitos ašarotos akys norėjo tikėti mano žodžiais!
Gerai, jei taip yra, kaip sakai, nes jei jo nėra, tai per kaminą
niekas neateis ir nereikia bijoti, kad užsidegs jo raudonas apsiaustas
ir balta ilga barzda... – pakilau eiti prie malkų ir pamačiau, kaip
maža abejonė sublizgėjo vaiko akyse.

- Čia nešalta, ugnies nereikia...

- Bet, Kęstuk, labai jauku sėdėti šaltą vakarą prie židinio,

kodėl tad nepakūrus
ugnelės ir nepalikus jos
nakčiai, kad Kalėdų
rytas būtų šiltesnis?

- Aš manau, kad ugnies
nereikia, - balselyje jau
suskambėjo baimė.

- Juk sakai, kad Kalėdų
Senelio nėra, tai negali
užsidegti rūbai, kada jis
leisis per kaminą... O
būtų gaila, jei Senelis
yra, tu gi buvai toks

geras vaikas, ir jis tikriausiai norės ką nors tau atnešti. – Aš
pasilenkiau prie malkų, ieškodamas degtukų.

Kęstuko akyse sušvito pasiryžimas.

- Nekurk ugnies, dėde, aš geriau neisiu miegoti, o čia saugosiu
visą naktį, kad šį kartą tikrai sužinočiau, ar tu man nemeluoji, kaip
sakė kiti vaikai. Aš sėdėsiu čia ir lauksiu Kalėdų ryto.

Apsimečiau abejojęs. Širdyje dainavo vaikystės prisiminimai,
snaigėmis apšalę langai, iš spalvotų popieriukų suklijuoti žaislai,
paausuoti riešutai, maži rojaus obuoliukai, angelo plaukai,
fantastiškos šaltosios ugnys, kurių spragsėjimas užimdavo kvapą –
jos taip neilgai degdavo, kad bijodavai praleisti sekundę to
nuostabaus vaizdo. Ir didžioji žvilganti žvaigždė eglutės viršūnėje
atrodydavo kaip monstracija bažnyčioje.

- Gerai, Kęstuk, aš sau irgi pasiklosiu lovą čia prie tavęs, gal
ir man pavyks pamatyti Kalėdų Senelį.

Susijaudinęs Kęstukas šoko nešti pagalves, antklodes, ir

netrukus įsitaisė guolyje, atkreipęs galvą į tamsią židinio angą. Radijo bangomis sklido kalėdinė nuotaika... Pasakojau Kęstukui apie šventą Kūčių vakarienę, kada vanduo pavirsdavo vynu ir galėjai girdėti gyvulius kalbant. Pamažu sviro šviesi galvutė, sunkėjo akių vokai.

Tylutėliai atsikėliau ir sudėjau po eglute slaptai atvežtas dovanas ir tada atsinešiau savo didžiuosius kelionės batus. Patryniau padus pelenais ir ant sesers gražiai išblizgintų grindų išpaudžiau keletą ryškiai matomų pėdų, kurios vedė nuo židinio angos tiesiai prie išpuoštos eglutės. Kiek laiko grožėjausi savo darbu, paskui su šypsena atsiguliau šalia Kęstučio ir netrukus jau miegojau giliu miegu.

Brėkstant pasijutau purtomas mažyčių rankų. Kęstuko veidas švietė neišpasakyta laime.

- Buvo, dėde, Kalėdų Senelis, buvo atėjęs vakar naktį. Kelkis, dėde, aš tau parodysiu, ką jis mums po eglute paliko.

- Gal sapnavai, Kęstuk, juk sakei, kad Kalėdų Senelio nėra.

- Aš tau parodysiu, kad jis tikrai buvo. Jis atėjo per židinį. Jis man atnešė dovanų. Žiūrė, žiūrėk, kokie dideli jo žieminiai batai!

Balkšvoje šviesoje ant grindų buvo matyti pilkos pėdos. Kęstuko akys juokėsi, kai jis pritūpęs lietė pelenus.

- Matai, kaip gerai, kad aš tau neleidau užkurti židinio. Tik tu pagalvok, kas būtų atsitikę!

Atsikėliau ir tiriančiai peržiūrėjau pėdą.

- Kad tave pypkė, Kęstuk, jo batai tikrai milžiniški!

Dar vienos Kalėdos buvo išgelbėtos.

Nuostabios Kalėdų Šventės

„Varpai Betliejun šaukia,
Varpai Betliejun lydi, -
Visam šviesiam pasauly
Kalėdų gėlės žydi.“

(Vytė Nemunėlis)

Aš labai laukiu Kalėdų. Kiekvieną advento savaitę skaičiuoju, kiek dar liko dienų iki švenčių. Nuo gruodžio pradžios jau pradedu dairytis dovanėlių tėveliams ir sesutėms. Jas perku už savo sutaupytus pinigus ir įteikiu Kūčių vakarą.

Juo arčiau šventės, juo pakilesnė nuotaika ir mokykloje. Mokytis visai nesinori. Draugėms ir draugams išsiunčiu šventinius sveikinimus. Su draugėmis tariamės, kur svečiuosimės, kaip apsirengsime, kur lauksime Naujųjų metų. Sako, kad mūsų senoliai susitaikydavo su visais kaimynais, dovanodavo skriaudas ir atiduodavo skolas. Mes paskutinę mokslo dieną taip pat šiltai atsisveikiname su draugais. Jeigu ir nedrįstame atsiprašyti, tai rankos paspaudimas reiškia, kad viskas gerai, širdyje nėra jokių nuoskaudų.

Kūčių diena pati trumpiausia, o naktis - pati ilgiausia. Tą dieną mamytė, ruošdamasi šventėms, vis pasakoja apie senovę. Nors ji pati nesena, bet žino daug visokių tradicijų ir papročių. Sako, kad Kūčių dieną galima dirbti tik tuos darbus, kurie būtini. Jeigu kas nepaklauso, dedasi keisti dalykai. Mūsų namuose jau nėra ratelio, bet aš vis juokuosi, įsivaizduodama, kaip senelei

pradėjus verpti avys pradeda kvaituliu suktis, arba prisiuvus prie drabužio porą lopų visus metus gimsta margi avinėliai.

Seniau žmonės valgydavo daug grūdinių patiekalų. Grūdus šutino, virė, darė mišinius su visokiais prieskoniais. Net kisielių virdavo iš avižų. Mes ruošiamo tik vieną grūdinių patiekalą: išverdame kviečių kruopas, sumaišome jas su razinomis ir medumi. Verdame nedaug, nes jų visada lieka. Daugiau suvalgome makaronų su aguonomis ir cukrumi.

Labiausiai mane domina Kūčių vakarą į namus sugrįžtančios vėlės. Aš jų niekad nemačiau, bet mama sako, kad senovėje joms po stalu padėdavo duonos ir druskos. Mes dalį valgio paliekame ant stalo. Po vakarienės aš vis pasižiūriu, kiek jo suvalgyta, tačiau vėlėms pakanka, matyt, labai nedaug, nes viskas stovi tarsi nepaliesta.

Sako per patį vidurnaktį, kai gimsta Kristus, ateina aplankyti savo namų tų žmonių vėlės, kurie dar nesenai tuose namuose gyveno. Mes visada prieš Kūčių vakarienę prisimename visus mirusius šeimos narius ir meldžiamės už juos. Šiemet vasarą mirė mūsų dėdė. Toje vietoje, kur jis sėdėdavo, padėsime jam lėkštutę ir kalėdaitį. Paliksime maisto. Visa šeima eisime į

Piemenėlių Mišias.

Po Kūčių vakarienės, pagiedoję, pasidalinę dovanėlėmis, dar aplankome keletą sodybų: giminaičiams ir draugams nunešame dovanėlių ir paliekame jas ant durų rankenų arba ant tvoros.

Jie, eidami į Piemenėlių Mišias, aptinka tas dovanas. Pernai ir aš netikėtai radau po durimis tokią staigmenėlę. Labai nudžiugau, nors ir nežinojau, kam dėkoti. Tikriausias Kalėdų Seneliui.

„Jau angelėliai gieda,
Aukštam skliaute parimę, -
Jau žemės Meilė gimė,
Jau mūsų Džiaugsmas gimė.“

(Vytė Nemunėlis)

Kalėdų šventės – nuostabios. Visiems vaikams linkiu geros nuotaikos, džiaugsmo ir daug dovanų. Šėlkite ir dainuokite iš laimės.

Ieva Sitarškytė

Naujieji Metai

Tai sveikinimų ir linkėjimų diena. Ir anksčiau žmonės tikėdavo, kad jeigu Naujųjų Metų naktį nusikeiks, tai visus metus nesiseks darbas. Jeigu bus linksmi, tai per visus metus nepraras geros nuotaikos. Jeigu per Naujuosius teks verksti, tai visi metai bus ašaroti. Jeigu gausi dovanų – metai bus turtingi. Tą dieną buvo buriama, spėjama ateitis, svarstomi sapnai. Žmonės valgydavo daug ir sočiai, kad per visus metus nepritrūktų maisto. Verta prisiminti senuosius papročius ir ilgą naujametinę naktį smagiai pasijuokti ir pasilinksminėti.

Iš mūsų kūrybos

Neringa

Aš važiavau į šeimų stovyklą „Neringą“. Buvo keturios vaikų grupės ir aš buvau vyriausioje grupėje – „Sūkuriuose“. Aš sutikau draugę vardu Lina. Dienos metu mes lankėme pamokas: rankdarbius, meną ar sportą. Vienas iš rankdarbių buvo Saulės nuotraukos.

Vakarais buvo fejerverkai, teminiai vakarai – „Keliaukime po Lietuvą“ arba laužai ir po to naktipiečiai. Kai valgėme naktipiečius „Pasakų pelėda“ paskaitė

pasaką.

Tada buvo laikas miegoti. Saldžių sapnų!

Gabrielė Gedo, Rockville, MD

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos, trečio skyriaus, mokiniai rašė rašinėlius:

Kodėl man patinka mokykla ?

Man patinka mokykla, nes aš turiu daug draugų. Aš galiu labai daug dalykų išmokti.

Mes mokykloje galime kalbėti lietuviškai. Man labai patinka mokytis skaityti ir rašyti. O kai mes pavalgom, galime žaisti daug žaidimų. Mokykloje labai smagu!

parašė Mantas Tuskenis

Kas man šią vasarą patiko ?

Šią vasarą mes nuvažiavom į Akron zoologijos sodą. Jis yra mažas, bet labai gražus. Matėm daug gyvulių. Man labai patiko pamatyti pingvinus, žemės vėžlius, krokodilą, beždžiones ("gibbon") ir šikšnosparnius. Taip pat, ten buvo gražus gėlių daržas. Man labai patiko peteliškių labirinto daržas. Buvo labai smagi diena.

parašė Laura O'Meara

Kas man šią vasarą patiko ?

Aš praleidau savo vasarą Lietuvoje. Man patiko maudytis upėje kaime. Man patiko valgyti ledus. Mes matėme Gedimino pilį. Ši vasara man buvo pati smagiausia.

parašė Austinas Tarasevičius

Prabėgo vasarėlė

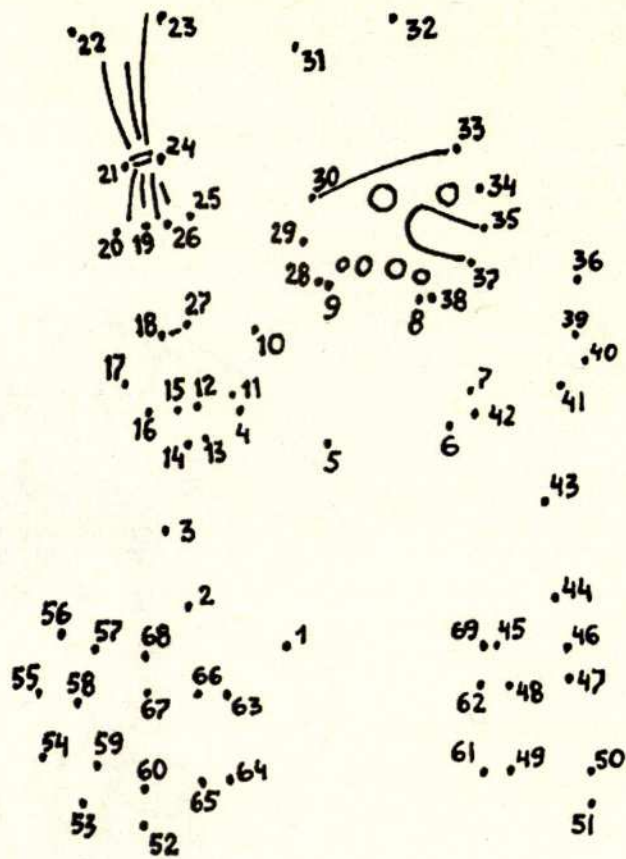
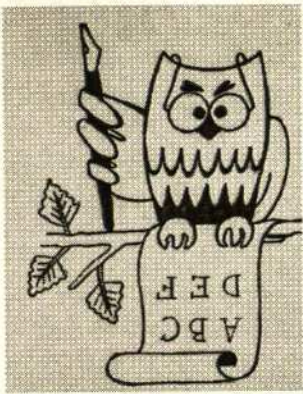
Prabėgo vasarėlė
Reiks grįžt į mokyklėlę,
Tad eisiu krautuvėlėn
Ir pirksiu kuprinėlę.

Įdėsiu jon knygelę
Pieštuką ir kreiduką,
Prie to dar ir trintuką
Ir mažą sviedinuką.

Mamytei peržiūrėjus,
Krūvelėn juos sudėjus,
Matysiu ko dar reikia,
Ko aš nepastebėjau.

Nuėjus į mokyklą,
Sutiksiu naują draugą.
Ir jam aš palinkėsiu
Laimingų mokslo metų!

*Monika Siliūnaitė,
Maironio lit. mokykla
Lemont, IL*

SUJUNK TAŠKUS

ALp(LKA)1785

2006,Nr.5

Mikutės Klesinskaitės piešinys,
Bostono mok.

ISSN 1078-411X

EGLUTĖ

8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. 60465, USA

Tel. 708-430-1911